

شرق

روزنامه

www.sharghdaily.ir

پنجشنبه ۱۸ شهریور ۱۴۰۰ • ۲ صفر ۱۴۴۳ • ۹ سپتامبر ۲۰۲۱
سال نوزدهم • شماره ۴۰۹۲ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۳:۰۲ • اذان مغرب ۱۹:۳۹
اذان صبح فردا ۵:۱۸ • طلوع آفتاب ۶:۴۳

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌نروا

برخی از شهروندان برای خلامی از نخاله‌های ساختمانی آنها را در نزدیک‌ترین جاده‌های فرعی اطراف شهرها رها می‌کنند. عکس: ایمان حامی‌خواه، مهر

پیشخوان

شماره منتشر کرده است. در بخش معرفی کتاب این شماره هم کتاب‌های «زنانی که زنده‌اند»، «هـ هر حد: هاینریش، هوش و حواس هیلمر»، «زینا صدایم کن»، «تاریخ به روایت فلسفه» و «حلقه مفقوده در ایدئولوژی مارکس» معرفی شده‌اند. «معرفی و نقد کتاب تهران» یک فصلنامه آموزشی است که به مدیرمسئولی هرمز همایون‌پور منتشر می‌شود و شماره پاییز ۱۴۰۰ آن با قیمت ۴۰ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

در این روایت از اولین دیدارش با مریم میرزاخانی که در ۱۵سالگی او و در دوره‌ای تابستانی برای دانش‌آموزان در دانشگاه شریف برگزار شده تا آخرین دیدارها در استنفورد روایتی مفصل و پرجزئیات را برای خوانندگان روایت کند. ناصر تکمیل‌همایون هم که از نویسندگان ثابت این مجله است. او این‌بار درباره پرویز دوالی نوشته است. سیروس پرهام هم یادداشتی خواندنی با عنوان «همزیستی با مارهای خانگی» در این

شصت‌ونهمین شماره «نقد و بررسی کتاب تهران» منتشر شد

شصت‌ونهمین شماره «نقد و بررسی کتاب تهران» با تصویری از مریم میرزاخانی روی جلدش منتشر شد. یحیی تابش، استاد مریم میرزاخانی در دانشگاه شریف روایتی از زندگی او در ایران و آمریکا را برای این مجله روایت کرده است. دکتر تابش تلاش کرده

یادداشت

خودکشی و پاندمی؛ اهمیت مراقبت‌های روانی در روزگار نبود واکنس

علی موسوی‌نژاد
جامعه‌شناس

خانواده‌های ایرانی به‌ویژه خانواده‌های طبقه پایین‌تر مشکلات بزرگی را ایجاد کرده است؛ چراکه این افراد و خانواده‌های‌شان اغلب مهارت گفت‌وگو و تخلیه هیجان‌های‌شان را بلد نیستند. برای همین ماجرایی تضادهای خانوادگی و خشونت خانگی افزایش پیدا کرده است. بروز رفتارهای خشونت‌آمیز مثل خودکشی امری کاملاً طبیعی است؛ چراکه خودکشی نتیجه فشارهایی است که از طرف افراد تحمل‌ناپذیر تلقی می‌شوند. البته در ایران به شفافی درباره اثرات روانی کووید با گذشت بیش از ۱۸ ماه بعد ورود رسمی‌اش به ایران سخن گفته نمی‌شود؛ اما گزارش‌های جهانی نشان می‌دهد درخانه‌ماندن طولانی منجر به بروز خشونت‌هایی در انواع مختلف شده که خودکشی هم یکی از آنهاست. به‌ویژه برای زنان خانه‌دار طبقات پایین‌تر که به صورت طبیعی درگیر برخی خشونت‌ها هستند و قرنطینه‌های طولانی و اجبار درخانه‌ماندن هم بر آن افزوده است. تنها آماري که گاهی از آن حرف زده می‌شود، میزان خودکشی اعضای کادر درمان است که در یک‌سال و نیم اخیر در مرکز توجهات قرار داشته‌اند که خود گواهی بر میزان اثرگذاری این دوران بر سلامت روان شهروندان است. در بیشتر خشونت‌هایی که رخ می‌دهد، غالباً فرد یک طرف را مقصر می‌داند و در نتیجه برای انتقام جویی یا رفتار واکنشی با آن مقابله می‌کند؛ اما در دوران کووید چون عامل یا عاملان این ماجرا در دسترس فرد نیستند، این خشونت ممکن است در شکل‌های دیگری غیر از درگیری دو فرد در یک خانه بروز کند. از بد حادثه آموزش‌های لازم به شهروندان هم برای مقابله با چنین شرایطی و دفاع از خودشان در چنین شرایطی داده نشده و این هم از عواملی است که می‌تواند وضعیت را نگران‌کننده‌تر کند. شهروندان آموزش ندیده‌اند که از بحران فاجعه‌سازی نکنند تا خودشان را در برابر خطرات حفظ کنند. پیامدهای کووید ۱۹ در ایران به‌ویژه در استان‌های نابرخوردار بسیار زیاد است. در مجموع اینکه بعد روانی کووید ۱۹ در ایران چندان جدی گرفته نمی‌شود. آمار روشنی از میزان خودکشی‌های متأثر از این شرایط بیان نمی‌شود و مراقبت‌های خاصی برای شهروندانی که درگیر این بیماری هستند یا از آن آسیب دیده‌اند، لحاظ نشده. تنها تصور کنید که افرادی که عزیزی را در این دوران از دست داده‌اند و به دلیل شرایط کرونایی نتوانسته‌اند سوگواری را به جا بیاورند، با چه شرایط پرچالشی دست به گریبان هستند؛ اما صحبت‌کردن از مراقبت‌های روان‌پزشکی از شهروندانی که هنوز مسئله درمان‌شان با بیماری حل نشده، اگرچه از نظر ما ضروری است؛ اما گویا از سوی تصمیم‌گیران چندان در اولویت نیست.

مسابقات اجتماعی بنا بر ماهیت و گستره‌شان

پیامدهایی در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و همچنین در سطوح دوگانه ساختار کنشگر ایجاد می‌کنند. گاهی نیز چنان سنگین است که توان نظام اجتماعی را به چالش می‌کشند و به «بحران» تبدیل می‌شوند. از سوی دیگر متناسب با ویژگی‌های ساختاری جامعه فرصت‌هایی برای کنشگران ایجاد می‌شود. برای نمونه رفتار کمک‌خواهی برای زلزله‌زدگان امری کاملاً طبیعی است؛ اما همین رفتار در شرایط نرمال از سوی برخی افراد پذیرفتنی نیست و جامعه‌شناسان آن را ناپسند تلقی کند. از سوی دیگر مسائل اجتماعی اگرچه برای همه افراد معضلاتی را ایجاد می‌کنند؛ اما برای گروهی از افراد که از نظر طبقاتی وضعیت مناسبی ندارند، ممکن است به بحرانی جدی‌تر تبدیل شود و بیشتر تحت فشار قرار می‌گیرند. همه‌گیری کووید ۱۹ به‌عنوان یک بحران از چند جهت باعث تشدید فشار بر شهروندان شده است. از یک سو آزمونی برای نظام مدیریتی کشور ما بود. کاستی‌ها، ناهماهنگی‌ها و به‌ویژه چنگدگانی موجود در نظام مدیرتی کشور به هر حال بر سلامت روانی مردم تأثیر گذاشت. این غیر از بحران‌هایی است که کووید از نظر سلامتی و بهداشتی برای مردم ایجاد کرده است. در واقع چیزی که به آن اشاره نشده، این است که بحران کووید ۱۹ تأثیرات فراوانی بر بهداشت روانی مردم گذاشته است؛ اما از آنجایی که فعلاً در پله اول تلاش برای درمان آن هستیم و مهارش در ایران به جایی نرسیده، گویی کسی علاقه‌ای ندارد درباره موج‌های بعدی ناشی از این بیماری حرفی بزند. بحران اقتصادی ناشی از کووید ۱۹ و فشاری که بر اقشار مختلف جامعه آورده، یکی از همین پیامدهای روانی است که فعلاً به آن توجهی نمی‌شود. طولانی‌شدن این بیماری موجب شد تا پس‌انداز بخش بزرگی از شهروندان تمام شود و مردم چشم‌انداز امیدوارکننده‌ای مقابل خود نبینند و به یک یأس اجتماعی دامن زد.

از سوی دیگر این بیماری نیازهایی ایجاد کرد که برآورده‌کردنش از توان خانواده‌ها و حتی سازمان‌ها و سمن‌ها هم خارج است. هزینه‌های دارو و درمان یا وسایل کمک‌آموزشی برای دانش‌آموزان. چهارمین مسئله‌ای که از این همه‌گیری ناشی شده، این است که روابط اجتماعی بین افراد را کاهش داد. این مسئله در

اعتراض

۱۲ انجمن علمی نسبت به برکناری «عبدالکریمی» اعتراض کردند

پس از انتشار خبر برکناری دکتر بیژن عبدالکریمی، ۱۲ انجمن علمی نسبت به این حکم اعتراض کردند و بیانیه‌ای در این زمینه منتشر کردند. در این بیانیه آمده است: «به قرار اطلاع، دانشگاه آزاد اسلامی براساس رای هیئت رسیدگی به تخلفات انضامی اعضای هیئت علمی آن دانشگاه و بدون توجه به رای دادگاه عمومی مبنی بر لغو حکم تعلیق ایشان، به خدمت جناب آقای دکتر بیژن عبدالکریمی، عضو محترم هیئت علمی آن دانشگاه پایان داده است. این برخورد مغایر با شأنیت نهاد دانشگاه، ارزش‌ها و هنجارهای علمی و آزادی‌های آکادمیک ارزیابی شده و گویا صدور چنین احکامی درباره اعضای هیئت علمی تنها منحصر به این حکم هم نبوده است.

دکتر بیژن عبدالکریمی که به خاطر بیان دیدگاه‌های انتقادی و دلسوزانه‌اش از کار برکنار شده، چهره‌ای است که به تعهد علمی، خردورزی انتقادی، دلبستگی به فرهنگ دینی و ملی و دلسوزی عمیق به کشور و مردم ایران اشتهار دارد. در نتیجه، چنین تصمیمی موجب حیرت و ناخرسندی دانشگاهیان و فرهیختگان کشور شده است و می‌تواند موجی از ایهام و ناامیدی را در فضای علمی کشور به‌ویژه دانشجویان ایجاد کند. رشد و شکوفایی دانشگاه‌ها به‌ویژه در رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی مستلزم رعایت موازین استقلال علمی دانشگاه‌ها و آزادی و امنیت دانشگاهیان در ابراز دیدگاه‌های انتقادی است. بر همین اساس، چگونگی برخورد با محققان، نویسندگان و روشنفکران، مهم‌ترین معیار و ملاک ارزیابی مدیران مؤسسات آکادمیک،

دولت‌ها و حکومت‌ها از نظر ارزش‌گذاری به پیشرفت علمی تلقی می‌شود. انجمن‌های علمی امضاکننده این بیانیه در راستا داشت از آزادی علمی و قدرشناسی از اندیشمندان دردمند و دلسوز کشور و به منظور تحقق شکوفایی علمی ایران عزیز، از مسئولان مربوطه می‌خواهند که در این‌گونه تصمیمات تجدیدنظر کنند و خود مشوق استادان دانشگاه برای آزاداندیشی، ارتقای فضای نقد علمی و بررسی منصفانه در محیط‌های علمی باشند و اجازه ندهند کسانی که با مقتضیات کار علمی بیگانه‌اند، در مسیر توسعه علمی خلل وارد کنند.

دستور رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی برای توقف اجرای حکم اخراج این استاد محترم تا بررسی مجدد در هیئت عالی تجدید نظر آن دانشگاه، موجب امیدواری و نشانه اثرگذاری افکار عمومی و انداز اهل قلم به این اقدام غیرمتعارف و ناموجه است. با این حال، انتظار می‌رود این اقدام درباره افراد و موارد مشابه دیگر هم اعمال شود و مهم‌تر اینکه تصمیماتی اتخاذ شود که اجازه ندهد اعضای هیئت علمی به خاطر اظهار نظرهای علمی و انتقادی خود با مواخذه، محدودیت و محاکمه روبه‌رو بشوند». انجمن انسان‌شناسی ایران، انجمن ایرانی اخلاق در علوم و فناوری، انجمن ایرانی تاریخ، انجمن ایرانی حقوق اداری، انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، انجمن جامعه‌شناسی ایران، انجمن جمعیت‌شناسی ایران، انجمن حقوق‌شناسی ایران، انجمن علمی حقوق اساسی ایران، انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی، انجمن علمی مطالعات صلح ایران و انجمن علوم سیاسی ایران از امضاکنندگان این بیانیه بودند.

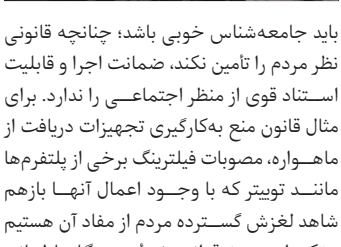
واکنش

رئیس طرح مجلس را به فراندوم بگذارد!

معبین شرقی
حقوق‌دان

این روزها روند تصویب طرح صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی، واکنش‌ها گسترده و شدیدی از سوی آحاد مردم را در پی داشته است. از راه‌اندازی کارزارهای اجتماعی برای جلوگیری از تصویب آن تا واکنش اهل خبره و فن نسبت به محتویات آن. نمایندگان مجلس شورای اسلامی که این واکنش‌ها را پیش‌بینی می‌کردند، با اختیارات حاصله از اصل ۸۵ قانون اساسی خواستار تصویب طرح مذکور در کمیسیون‌های تخصصی و خارج از صحن علنی شدند و این بدین معناست که با رای اکثریت نمایندگان طرح مذکور بدون واکاوی در صحن علنی و صرفاً با حضور افسراد اعضای کمیسیون تخصصی بررسی می‌شود و به تصویب می‌رسد. تجربه سال‌های پس از پیروزی انقلاب و رویه تقنینی حاکم بر کشور نشان داده است که قانون‌گذار باید قانون را همگام با تحولات اجتماعی و برگرفته از نیازهای واقعی سطح اجتماع و مردم وضع کند تا بتواند به ساماندهی و تنظیم امور بپردازد. در غیر این صورت وضع قانون نتیجه عکس خواهد داشت. در نمونه حاضر نیز با توجه به اینکه در پلتفرم‌هایی مانند اینستاگرام و واتس‌آپ که ده‌ها میلیون نفر از آنها استفاده می‌کنند و هزاران کسب‌وکار در آنها جریان دارد، اهمیت و پیچیدگی‌های فراوانی دارد، باید درخصوص آنها متغیرهای زیادی را مدنظر قرار داد؛ بنابراین طرح مذکور باید به‌گونه‌ای بررسی شود که تصمیم‌نهایی درباره این پلتفرم‌ها مبتنی بر منطقی عقلانی به‌صورت مستقیم از سوی اهل فن و مردم گرفته شود. قانون‌گذار خوب

باید جامعه‌شناس خوبی باشد؛ چنانچه قانونی نظر مردم را تأمین نکند، ضمانت اجرا و قابلیت استناد قوی از منظر اجتماعی را ندارد. برای مثال قانون منع به‌کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره، مصوبات فیلترینگ برخی از پلتفرم‌ها مانند توئیتر که با وجود اعمال آنها بازهم شاهد لغزش گسترده مردم از مفاد آن هستیم و تکرر این حیث قوانین‌شان دستگاه پارلمانی کشور را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. یکی از مهم‌ترین و قدیمی‌ترین ابزارهای دموکراسی مستقیم در نظام‌های سیاسی دموکراتیک برگزاری همه‌پرسی است؛ همه‌پرسی تقنینی که رایج‌ترین این ابزارهاست، در اصل ۵۹ قانون اساسی ایران نیز به رسمیت شناخته شده است. متأسفانه با وجود ظرفیت‌های مرفقی در قانون اساسی دستگاه‌های متولی و اجرائی از وجود آنها برای مدیریت و تنظیم بهتر روابط اجتماعی بهره‌ای نمی‌برند. اصل ۵۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصریح می‌دارد که در مسائل بسیار مهم اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ممکن است اعمال قوه مقننه از راه همه‌پرسی و مراجعه مستقیم به آرای مردم صورت گیرد. این اصل درخواست مراجعه به آرای عمومی را منوط به تصویب دوسوم مجموع نمایندگان مجلس کرده است. در اصل ۱۱۰ هم به فرمان همه‌پرسی ذیل وظایف و اختیارات رهبر اشاره شده است که در واقع به معنای لزوم تأیید مصوبه مجلس و صدور فرمان همه‌پرسی از سوی رهبری است. اصل ۹۹ نیز می‌گوید: شورای نگهبان نظارت بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی و مراجعه به آرای عمومی و همه‌پرسی را بر عهده دارد. سازوکار اشاره‌شده مسیری است که در قانون اساسی و قوانین پایین‌دستی برای مراجعه به آرای عمومی تعبیه و طراحی شده است. ذیل اصل ۵۹ و قبیل از برگزاری آخرین همه‌پرسی در مردادماه سال ۶۸، همان سال قانونی مشتمل بر ۳۹ ماده و ۱۳ تبصره در مجلس شورای اسلامی تصویب شد که مبنای تصویب و برگزاری فراندوم در ایران است. مطابق ماده ۳۶ قانون همه‌پرسی در جمهوری اسلامی ایران، فراندوم به پیشنهاد رئیس‌جمهوری یا صد نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و تصویب حداقل دوسوم مجموع نمایندگان برگزار می‌شود. درخصوص طرح صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی نیز از رئیس‌جمهور منتخب جناب آقای دکتر رئیسی مطابق وعده‌های انتخاباتی خود انتظار می‌رود برگزاری همه‌پرسی برای تأمین نظر عموم مردم از حیث این مطلب بسیار مهم را پیشنهاد کند.

در محک عشق مرز ندارد

کودکان مبتلا به سرطان از هر خطه و با هر زبان و فرهنگی فرزند محک‌اند.

این سقف ۳۰ سال است برای آسایش آنها و خانواده‌هایشان در سراسر ایران بنا شده است. محک تا امروز بیش از ۳۵ هزار فرزند از شهرهای مختلف را حمایت کرده، دغدغه هزینه دارو و درمانشان را داشته و تلاش کرده سختی‌های درمان کودک بودن را از یادشان نبرد.

در محک عشق حد و مرزی نمی‌شناسد و اینجا با تمام فرزندانمان از هر جغرافیا و با هر قومیت، با یک زبان حرف می‌زنیم: زبان عشق

یاوران عزیز، در هر گوشه‌ای از ایران عزیزمان که زندگی می‌کنید، برای حمایت از فرزندان کوچک محک از سراسر کشور، همراهمان بمانید.

روش‌های حمایت از کودکان محک:

شماره کارت: ۶۰۳۷۰-۹۹۱۱-۹۹۵۰-۰۵۹۰

گزینه نیکوکاری اپلیکیشن آپ ۰۲۱-۲۳۵۴۰

از اینکه به پیام ما توجه می‌کنید، سپاسگزاریم.